

Співець життя, співець кохання

*Сценарій поетичного вечора-посвяти,
присвячений 100-річчю від дня народження А. Пашка*

Департамент культури і туризму Полтавської
обласної державної адміністрації

Полтавська обласна бібліотека
для юнацтва ім. Олесея Гончара

Співець життя, співець кохання

*Сценарій поетичного вечора-посвяти,
присвячений 100-річчю від дня народження А. Паішка*

УДК – 379.8:82.09(477)

С72

Автор-укладач: *Варвара Василівна Потуремець*

Співець життя, співець кохання: сценарій поетичного вечора-посвяти, присвячений 100-річчю від дня народження А. Пашка / автор-укладач В. В. Потуремець; Полтавська обласна бібліотека для юнацтва ім. О. Гончара. – Полтава, 2018. – 13 с.

Сценарій поетичного вечора-посвяти присвячений творчості поета-земляка А. Пашка. Акцентується увага як на його поетичній творчості, так і на його ліричних творах, які стали відомими піснями. Видання адресується бібліотечним працівникам, які працюють з юнацтвом.

Його пісенна лірика, сповнена тривожних ритмів нашої доби, хвилює щирістю, безпосередністю... Традиційне і новаторське, громадянське та інтимне в ній злилося в єдине художнє ціле, назва якому – поетична сповідь душі багатой, щирої.

С. Крижанівський

*Я знаю – пісня щирий голос мій,
За двох на світі довго жити буде.*

А. Пашко

*Полтаво, Полтаво, красуне моя, люблю тебе
серцем я!*

А. Пашко

Ці слова з відомої пісні "Полтаво, красуне моя" полтавського поета-пісняра Андрія Пашка. Адже він був насамперед співцем Полтави, свого краю, бо любив своє місто, де пройшло, за невеликим винятком, - війна, навчання – все його життя.

В цьому році відзначається 100-річчя від дня його народження. До ювілею поета серед старшокласників та студентської молоді радимо провести поетичний вечір-посвяту **"Співець життя, співець кохання"**.

Складовою цього заходу буде виставка-персоналія **"У мене завжди пісня на вустах"**, експозицію якої можна організувати за таким планом:

*Цитата: Поезія – душі моєї струни,
Живого серця радісне відлуння,
Моя снага врожаєм тонкорунна –
Тяжкий вантаж одвічний на плечах.*

Андрій Пашко

Перший розділ: Життям й поезією окрилений.

Другий розділ: Пісенний світ поета.

Третій розділ: Любовна лірика Андрія Пашка.

В разі недостатньої кількості літератури про митця буде доцільним організувати перегляд літератури на таку ж тему. При організації виставки

можна також використати список літератури, який дається в кінці сценарію, а також біобібліографічну розвідку до 100-річчя від дня народження Андрія Пашка "Поезія – душі моєї струни" (Полтава, 2018). В сценарії беруть участь двоє ведучих.

Перший ведучий. Андрій Єфремович Пашко міцно увійшов в історію української пісні другої половини ХХ століття. Він народився 23 жовтня 1918 року в с. Гожули, що за сім кілометрів від м. Полтава, хоч в довідниках, антологіях, книгах пишеться, що він народився в Полтаві, в родині робітника. Це була доба української революції, розчавленої московським більшовизмом, а помер — через рік після прийняття Україною "Декларації про державний суверенітет" і за два місяці до проголошення Акту про Незалежність України. Між цими історичними рамками лежить період, на який припало життя поета: так зване будівництво соціалізму з голодом і репресіями, жорстока війна з фашизмом, післясталінські десятиліття духовного насилля. Література цього періоду була підпорядкована тоталітарному режиму, завданням письменників було виховувати "комуністичну свідомість". Люди в цей час прирівнювались до гвинтиків державної машини, а письменники грали роль "інженерів людських душ". Це був нелегкий період, і Андрій Пашко, як поет і людина, не міг не відбити в своїй творчості "родимих плям" суспільства, до якого належав. Відомий письменник з діаспори Василь Барка, згадуючи своє життя в СРСР, казав: "Я був переконаним атеїстом, вірив у комуністичні ідеали". І лише опинившись у вільному світі, він зрозумів, що його ідеал інший — він у незалежній Україні. Там письменник міг вільно висловити свою думку, а тут мало кому це вдавалось.

Другий ведучий. Андрій Єфремович зростав у робітничій сім'ї і напрямок самостійного життя обрав теж робітничий. Після закінчення тепломеханічного технікуму харчової промисловості А. Пашко вступив до Харківського інституту механізації та електрифікації сільського господарства але закінчити його завадив початок Другої світової війни.

Він попав до лав Червоної Армії, екстерном закінчив Ленінградське училище зв'язку і пішов на фронт, брав участь в Сталінградській та Курській битвах. Пізніше служив у 9-й повітряно-десантній дивізії, яка однією з перших визволяла Полтавщину від німецько-фашистських загарбників.

Під час перерви між боями йому випала щаслива нагода побувати вдома й зустрітися зі своєю родиною. Фронтіві дороги Андрія Пашка пролягли через європейські країни, де і зустрів День Перемоги.

Перебуваючи в армії, він пише свої перші вірші – звичайно, російською

мовою, а потім і тексти пісень. Ці твори Пашко присвячував друзям-фронтовикам — живим і полеглим на полях війни, він щиро вірив, що чехам ніс "радість і волю" і прагнув підтримувати дружбу з людьми, що стали близькими в той час. Саме з почуттям дружби двічі відвідав його в Полтаві словацький науковець Мікулаш Неврлий.

***Перший ведучий.**   До мене лист прийшов
Від фронтового друга,
А в ньому туга –
"Вже скільки років ми
В розлуці, друже мій.
Ти зрозумій!"
І звівся він
Переді мною
Постаттю юначою,
Закрив мене
Від кулі
Від ворожої
Хоч сам звалився в саду,
Під огорожею.
В санбат тебе я виніс
З поля бою.
Ми кров'ю поріднилися з тобою.
Нам не прописана розлука лікарями.
Єдине слово – "Їду" –
В телеграмі.*

Повернувшись додому, працював лектором-методистом лекційного бюро, директором обласного Будинку народної творчості, нарешті, кореспондентом обласного радіо. Але на першому місці в нього завжди була поезія.

***Другий ведучий.** Вірші А. Пашка відзначались мелодійністю і художнім смаком, тому композитори охоче писали до них музику.*

*До сьогодні крок за кроком.
Гили ми вдвох, в руці рука.
І склалась пісня ненароком –
Проста, правдива і дзвінка.
В ній дружба, радістю живуча,
Яка нас в юності веде.*

Широкий степ, шляхи і кручі –

Нам не забудуться ніде.

"Ми склали пісню ненароком"

Перший ведучий. Важко перерахувати видатних і відомих композиторів, що створили популярні пісні за творами А. Пашка. Митець співпрацював з талановитими полтавськими композиторами В. Міщенком, О. Чухраєм, метрами П. Майбородою, А. Кос-Анатольським. Композитору Платону Майбороді поет присвятив вірш "Щастя":

Ишли ми, друже, поруч всюди,

Щоб сьогодення зустрічати.

І навіть цей звичайний будень

Приносить радість нам до хати.

Достатком творень, щедрим звітом

Нам урожайне пахне літо.

"Щастя"

Дуже популярними в свій час стали ліричні пісні "Вальс кохання" (муз. В. Шаповаленка) та "Незабутній вальс" (муз. А. Кос-Анатольського). Згадаймо зараз рядки слів однієї з них:

Це було навесні,

Коли сад розквітав

І пісні голосні

Соловейко співав.

І здавалось мені,-

Хоч бували ми разом не мало,-

Ти тоді і сама ще не знала,

Чи люблю, я, чи ні.

"Вальс кохання"

(Звучить запис пісні "Вальс кохання" музика В. Шаповаленка)

Другий ведучий. Знаковим стало знайомство Андрія Пашка для композитора Олексія Чухрая. А. Пашко опікав і захищав музиканта-початківця, познайомив з відомими поетами і композиторами. Від нього молодий композитор дізнався про канони пісенного жанру. У цьому тандемі був створений цикл пісень "Дівич-вечір", який складався з 7 пісень та пісня "Перший сніг".

*Білим роєм вітерець повіяв,
Вирвавшись неждано з-за плечей,
І сніжинки розтають на віях
Від вогню твоїх ясних очей.*

*Поспішу я вже на першій кроці
Вітровію перетнути біг.
Як щасливі ми, що в цьому році
Зустрічаєм разом перший сніг!
"Перший сніг"*

(Звучить запис пісні "Перший сніг")

Другий ведучий. Треба сказати, одначе, що партійні критики, зокрема, з місцевої преси, бачили в творчості Андрія Пашка лише те, що хотіли бачити. Поза їх увагою залишався інший світ поета — не офіційний, вимучений і вимушений, а душевний, виболений, щирий, проіннятий любов'ю до України, її простих трудівників, до рідної мови і пісні, яку поет безмежно любив, до рідних звичаїв, до свого міста. С. Крижанівський свого часу назвав А. Пашка "співцем життя, співцем кохання", і це правда. Він був також співцем Полтави, бо любив своє місто, його минуле і сучасне, і лейтмотивом його пісенної творчості можуть стати його ж рядки: "Полтаво, Полтаво, красуне моя, люблю тебе серцем я!" Рідному місту присвячені пісні "Полька-полтавчанка", "Полтавська хороводна", "Ворскляночка".

Звучить запис пісні "Полтаво, красуне моя"(муз. Дм. Покраса)

Перший ведучий. До Спілки письменників України Андрія Єфремовича Пашка прийняли у 1961 році. Але незабаром хтось із "доброзичливців" написав наклеп про "політичну неблагонадійність" його дружини. Андрієві Пашку запропонували розлучитися, він відмовився. За те поплатився посадою, яку на той час займав. Врятував митця Семен Якович Кушніренко, у минулому – командир партизанського загону на Харківщині, а на той час керівник облтелерадіокомітету. Він долучив А. Пашка до роботи на обласному радіо, де поет пропрацював багато років.

Часто свої гонорари за передачі та пісні Андрій Пашко перераховував дитячим будинкам, активно сприяв розвиткові культурного життя полтавського краю.

Другий ведучий. Біографія Пашка — це, насамперед, праця, творчість, прагнення робити добро, даруючи людям пісню і свою щиру усмішку, яка завжди прикрашала його обличчя. Великий вплив на творчість поета мала

його мати. Все добре, що було в нього від матері, знайшло свій вияв і в піснях, серед яких було немало по-справжньому хвилюючих душу. В поезії "Мати" автор використовує найтепліші слова, щоб описати не лише свою неньку, а й усіх матерів:

*Те слово "Мати" – ласка для маляти,
Воно навечно в серці карбувалось.
Нам встигла мати всю любов віддати,
Її й для себе в неї не зосталось.
Вона кривить душею не уміла, -
Така вже мати, що вже тут казати:
Оті жоржини, айстри кого хати
Посіять вчила, перше ніж зірвати.
Казали люди: "Її кінця не буде,
Твоїй матусі, щирій трудівниці".
Я вірю їм, бо добре – вічне всюди.
Йому і смерть перемогти годиться.
Закрила мати очі серед ночі,
Щоб вранці їх уже не відкривати,
А я шепчу немов слова пророчі,
Одне-єдине:
Мати, мати, мати!
"Мати"*

Перший ведучий. Андрій Пашко залишив після себе величезну творчу спадщину. Загалом на вірші Андрія Пашка написано близько 300 пісень. Тематичний і жанровий їх діапазон широкий. Були там, звичайно, і характерні для того часу твори про так звану "щасливу радянську дійсність". Як правило, це офіційні, холодні твори.

А тепло поет віддавав простим людям, своєму місту, батьківщині. Він любив Україну, називав її матір'ю, любив трудівника-хлібороба і сам почувався хліборобом: "Хлібодар я в житті, і від цього щасливий, радий я, що земля полонила мене". І пісні на його вірші, такі як "Полуниці", "Проліски", "Через ліс до броду", "В тихий вечір", "Берізонька", сповнені духом молодості і кохання.

*Зустрів я, не шукаючи,
Сьогодні вперше вас
І запросив, вітаючись,
На молодіжний вальс,*

*Дівчата в парах з хлопцями
Пливли, немов ріка,
Як на плече мені лягла
Несмілива рука.
Ні, не забути, ні,
Той пам'ятний вечір мені,
Ту зустріч неждану,
Щасливий той час
І перший замріяний вальс.*

Другий ведучий. Як тільки цей вірш Андрія Пашка був надрукований в періодичних виданнях, відомий український композитор Андрій Кос-Анатольський поклав його на музику. І "Незабутній вальс" зазвучав на українському радіо, на святкових вечорах.

(Звучить запис пісні "Незабутній вальс")

Але, насамперед, Андрій Пашко, є лірик. Багато його поезій присвячено природі рідного краю. Свідченням цього є твори "Ночі весняні", "Струн не чіпай моїх", "Поетична акварель", "Веснянка", "Вишенька" та інші. Та найбільше поет любляв осінь.

*Люблю я осені барвисту каламуть,
Приглушені тони затихлої діброви
І журавлів ключі, що вирушають в путь,
Щоб з літєплом до нас вернути знову.*

"Осінній етюд"

Перший ведучий. Андрій Пашко вніс незаперечний внесок у справу організації збирання фольклору, коли працював в обласному Будинку народної творчості, гуртуючи навколо себе самодіяльних творців різних жанрів. Він був причетний до творення так званої нової радянської обрядовості — колядок, щедрівок, "величальних" тощо, щиро вірячи, що тим скрашує життя людей, збагачує рідну культуру. Були відомими, зокрема, пісні з циклу "Весільний вінок", вперше опубліковані 1958 року. Разом із полтавським композитором В. Міщенком Пашко створив низку новорічних пісень і щедрівок, таких як "Добрий вечір, добрі люди ", "Нехай мете метелиця" та ін.

Другий ведучий. Митець пішов у Вічність, залишивши у спадок твори, сповнені любові і патріотизму.

В одному з віршів-роздумів про сенс життя Андрій Пашко, попри бажання "вічно пити життя", робить правдивий висновок, що "важливо не одне лиш скільки, а і як своє життя прожити". На вшанування пам'яті поета дає право його любов до України, до рідного краю, любов, що вилилася в чудові пісні, які лунають і по смерті творця.

Твори Андрія Пашка

Барвижиття :вірші / А. Пашко. – Харків : Прапор, 1975. – 48 с.

Гронакалини:вірші / А. Пашко. – Харків : Прапор, 1979. – 94 с.

На барвінкових узгір'ях : поезії / А. Пашко. – Харків : Прапор, 1984. – 58 с.

Осінні вогні : поезії / А. Пашко. – Харків: Прапор, 1988. – 71 с.

Література про життєвий і творчий шлях Андрія Пашка

Андрій Пашко // Калинове гроно : антологія полтавських літераторів ХХ ст. – Полтава, 2004. – С. 120

Андрій Пашко // Біла альтанка : літ. альманах. – Полтава, 1996. – С. 203

Андрій Пашко // Літератори Полтавщини : довідник. – Полтава, 1996. – Вип. 3. – С. 31

Андрій Пашко //Письменники Полтавщини : довідник. – Полтава, 1990. – С. 22

Андрій Пашко //Письменники Радянської України. 1917–1987 : біобібліогр. довідник. – К., 1988. – С. 463–464

Андрій Пашко // Письменники України у Великій Вітчизняній війні : біобібліогр. довідник. – Київ, 1980. – С. 255

Андрій Пашко // Слово і подвиг: Велика Вітчизняна війна в худ.-док. творчості письменників Рад. України 1941–1945 років : збірник / упоряд. І. Гончаренко, Д. Шлапак. – Київ, 1965. – С. 504

Дяченко А. У бузкових пахощах / А. Дяченко // Якщо ти людина... : до літературних портретів деяких полтавських поетів і прозаїків другої половини ХХст. / А. Дяченко. – Полтава, 2000. – С. 31–32; Молода громада. – 1999. – 29 січ. – С. 7.

Кирейко В. Слово про поета-пісняра / В. Кирейко // Пашко А. Є. Гронакалини : вірші. – Харків, 1979. – С. 3–4.

Крижанівський С. Життям і піснею окрилений / С. Крижанівський // Пашко А. Осінні вогні : поезії. – Харків, 1988. – С. 3.

Пашко Андрій Єфремович // Полтавщина: історичний нарис. – Полтава, 2005. – С. 320, 443, 445, 477.

Наливайко І. Автор "Незабутнього вальсу" / І. Наливайко // Перегортаючи сторінки життя. – Полтава, 2010. – С. 62–65.

Ротач П. Андрій Пашко (23.10.1918 – 23.06.1991) : [біографія, творчість] / П. Ротач // Колоски з літературної ниви / П. Ротач. – Полтава, 1999. – С. 446–450.

Ротач П. П. Пашко Андрій Єфремович: [біографія] / П. П. Ротач // Полтавська Шевченкіана : спроба обл. (крайової) Шевченківської енцикл. : у 2-х кн. / П. П. Ротач. – Полтава, 2009. – Кн. 2: Л-Я. – С. 196–197.

Титаренко О. Майстер слова / О. Титаренко // Зоря Полтавщини. – 2010. – 24 листоп. – С. 2.

Убийвовк Л. Поет, воїн, журналіст / Л. Убийвовк // Край. – 2010. – № 73 (трав.). – С. 15–17.

Шведов Я. Пісенний світ поета / Я. Шведов // Пашко А. На барвінкових узгір'ях : поезії. – Харків, 1984. – С. 3–4.

Електронні ресурси

Пашко Андрій Єфремович – Вікіпедія [Електронний ресурс] Вікіпедія : вільна енциклопедія : [сайт]. – Текст і граф.дані. – Б.м., 2018 – . – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Пашко_Андрій_Єфремович (дата звернення 21. 09. 2018). – Назва з екрана.

У мене завжди пісня на устах,
Як найдорожча у житті подруга.
На її крилах я лечу, мов птах,
Її словами зустрічаю друга.

У мене завжди пісня на устах,
Така рясна, як світанкові роси.
На її крилах я лечу, мов птах,
І славлю скрізь життя дзвінкоголосе.

Андрій Пашко

Співець життя, співець кохання

*Сценарій поетичного вечора-посвяти,
присвячений 100-річчю від дня народження А. Пашка*

Укладач Варвара Василівна Потуремець

Редактор

С. В. Сичова

Комп'ютерна верстка

О. М. Якубовський

Відповідальна за випуск

М. Г. Максименко

Підписано до друку 25.09.2018.13 стор. Тираж 3 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара
36039, м.Полтава, вул. Гончара, 25а
<http://libgonchar.org>
E-mail: pobugonchara@ukr.net